

respectu Dei non habet locum restitutio, quia nullum commodum ex nostra satisfactione illi provenire potest; ergo neque satisfactio ex propria justitia illi est debita. Tertio, infert peccatum non alia ratione dici offensionem Dei, nisi quia avertit ab eo ultimo fine, et consequenter ita illi in nobis displicet, ut nos reddat odio dignos, et objecta divinae inimicitiae, ut latius declarat 1. 2, disp. 96, capite secundo, et disputatione centesima, capite sexto. Ultimo, infert conversionem in Deum non alia ratione dici satisfactionem pro peccato, nisi quatenus a nobis excludit peccatum, et tollit omne id quod in nobis Deo displicebat, et restituit quod ei placebat, quod facit actus ratione suae bonitatis, et ideo, ut sit condigna satisfactio, satis est quod sit forma tantae bonitatis, quæ malitia fuit peccatum.

48. *Offensionem sive injuriam de qua in assertione, proprie usurpari ostenditur.* — Lethale peccatum esse propriam Dei offensionem probatur, primo ex S. Thoma. — Fundamentum autem hujus rationis, nimirum, peccatum mortale, ut tale est, esse injuriam et propriam offensionem Dei, omnino verum judicamus; nam imprimis est a Theologis communiter receptum; D. Thomas enim ubique docet peccatum esse Dei offensam, et in lib. 4 contr. gent., cap. 54, ration. 7, distinguit inter inordinationem peccati, et offensam Dei, dicens: *Peccatum impedimentum beatitudini affert, non solum inordinationem quamdam animæ inducens, secundum quod eam ab ordine debiti finis abducit; sed etiam Deum offendens, etc.*, et 3 p., quæst. 1, art. 2, dicit peccatum eo quod est contra divinam majestatem, *habere quamdam infinitatem, quia tanto offensa est gravior, quanto major est ille in quem delinquitur.* Quæ ratio supponit sermonem esse de propria offensa, quæ sit injuriosa, et contra honorem personæ debitum, alias non esset verum illud principium in omni offensa late sumpta; nam, licet quis furetur a persona digniori, non ideo gravior est furti offensio, quæ in sola pecuniae ablatione injusta consistit. Eodem modo loquitur quæst. 28 de Verit., art. 2, in corp., quem locum notavit, et de vera Dei injuria intellexit Conradus 1. 2, quæst. 113, art. 2. Unde idem D. Thomas, in 4, d. 14, quæst. 1, a. 1, quæstiunc. 3, ad 4, et quæstiunc. 5, et q. 2, a. 1, et quæstiunc. 1 et 2, dicit offensam in quadam inæqualitate contra justitiam consistere, in quantum alteri subtrahitur quod ei erat debitum, et ex hoc principio declarat

quomodo peccatum sit offensa Dei, et expresse dicit satisfactionem ei deberi ex iustitia speciali ad Deum. Et d. 15, quæst. 1, art. 1, quæstiunc. 2, ad primum, expressius dicit, quod satisfactio est quadam injuriae illatae recompensatio, et loquitur de satisfactione quæ Deo propter peccatum debetur. Idemque repetit art. 3, quæstiunc. 1. Et ex hoc principio colligit necessitatem virtutis pœnitentiae specialis, ejusque proprium munus, quod est reddere Deo debitam satisfactionem pro peccato in eum commisso, illud detestando, non solum in quantum malum quoddam commissum est, sed etiam quatenus offensa Dei est, ut tradit 3 p., quæst. 85, art. 2 et 3, in quibus locis, et aliis innumeris, tam proprie censet hanc esse offensam Dei, sicut est offensa injuria quæ fit homini in propria persona.

49. *Secundo, ex cæteris Theologis.* — Similiter reliqui Theologi in 4, d. 14 et 15, peccato attribuunt offensionem divinae majestatis, cum lœsione justitiae, ut rationem vel necessitatem supernaturalis pœnitentiae declarant. Ita loquitur Bonaventura, d. 14, art. 1, quæst. 3, et d. 15, artic. 1, quæst. 2, ubi ait offensam Dei, quæ est in peccato, esse infinitam, et pro illa non exigi satisfactionem, sed Deum illam condonare; et in 3, d. 20, art. 1, quæst. 3 et 4, illam vocat infinitam injuriam divinæ majestatis, eamque a damno distinguit. Eodem modo sentit de hac Dei injuria Richardus, in 4, d. 14, art. 1, quæst. 2, et art. 2, quæst. 1 et 2, ubi pœnitentiam dicit esse de peccato, quatenus est contra justitiam divinæ legis, et ideo esse quamdam justitiam redditum debitum Deo pro injuria, licet non possit reddere æquale, *quia magnitudo malitiae excedit magnitudinem emendæ;* quæ ratio nullius esset momenti, nisi rationem injuriae in peccato supponeret. Id etiam expresse declarat d. 15, art. 1, quæst. 1 et 2, 6 et 7. Denique omnes antiqui Theologi et moderni, disputantes de necessitate redemptionis, et satisfactionis Christi pro nostris peccatis, in 3, d. 20, et in principio tertiae partis, et de virtute pœnitentiae, ejusque intrinseco fine et munere, in 4, d. 14 et sequent., et 3 part., quæst. 85, hoc principium supponunt tanquam certissimum, quod omne peccatum mortale est injuria Dei, quia per illud privatur Deus jure suo sibi ex divina quadam justitia debito.

50. *Tertio, Scripturæ locutionibus.* — Et ad eumdem modum loquitur Scriptura. Et præsertim in Psalmis Pœnitentiae Davidis multa occurunt, quibus hæc veritas indicatur; Psal-

mo 31: *Beati quorum remissæ sunt iniuriantes, etc., Beatus vir cui non imputarit Dominus peccatum. Delictum meum cognitum tibi feci, et injustitiam meam non abscondi. Dixi: Confitebor adversum me injustitiam meam Domino.* In quibus locis omnes expositores notant loqui Davidem præcipue de injustitia contra Deum commissa, et ideo vocare peccatum suum iniuriam, et aliis verbis prævaricationem, seu rebellionem, aut perduelionem contra Deum significantibus, ut singulariter notat Tolet., sermon. 2 et 7 in illum psalmum. Et in priori loco dicit hominem peccando manere debitorem Deo pro satisfactione, quia eum affecit injuria, et in sermon. 7 ait in omni peccato esse quamdam iniustitiam, quæ Dei præceptum prætermittit.

Deo non reddit, afferit Deo quod suum est, et Deum exhonarat, et hoc est peccare. Et hinc dicit oriri satisfaciendi debitum, quod exemplis humanis declarat, et concludit: *Sic ergo debet omnis, qui peccat, honorem quem rapit Deo solvere, et hoc est satisfactio quam omnis peccator debet Deo facere.* Et hoc pro debito maxime in Oratione Dominica deprecamur: *Dimitte nobis debita nostra,* ut sancti communiter exponunt, et in tom. 1 de Relig., l. 3 de Orat., c. 8, declaravi.

52. *Esse de fide docet Lorca, disp. 11 de Peccatis, et disp. 36 de Grat.* — Negari ergo non potest quin peccatum mortale veram rationem offensæ et injuriae contra Deum habeat; imo et secundum fidem certum esse quidam modernus scriptor asseruit, quia tota Scriptura id significat, et nihil magis est in ore omnium fidelium, omniumque Ecclesie Doctorum. Quod sub illis generalibus verbis offensæ et injuriae fortasse verum est; in modo autem explicandi non est tanta certitudo. Non videtur tamen tam frequens locutio, et tanta exaggeratio divinæ offensionis sufficienter explicari in sensu proprio et metaphorico, qualis est, quod peccator dicatur offendere Deum, quia ejus peccatum illi displicet, vel quia est transgressio legis ejus, et quasi materialis inobedientia, qualis est in transgressione legis principis humani. Nec satisfacit responsio quæ sumi potest ex P. Vasquez, 1 p., disp. 85, numer. 48, quod peccatum non metaphorice tantum, sed etiam proprie dici potest injuria, vel injustitia, non ut opponitur speciali justitiae, sed ut opponitur generali rationi justitiae, prout de omni virtute dicitur, quatenus servat æqualitatem cum praescripto rationis. Hoc, inquam, non satis-

facit; tum etiam quia illa generalis acceptio metaphorica est, teste Aristotele, 5 Ethic., cap. ult., quem sequitur D. Thomas 4. 2, quæst. 413, art. 4; tum etiam quia hæc injuria est contra Deum speciali quadam ratione spectatum, ut infra explicabimus; tum denique quia illa generalis ratio non sufficit ad ea omnia quæ de hac Dei offensione Scriptura significat, et vera Theologia docet, quælia sunt: primo, ex hac ratione offensæ habere peccatum mortale infinitatem quamdam, ob quam sit dignum poena æterna; secundo, hominem peccando fieri speciali modo debitorem Deo ad satisfaciendum illi tanquam injuriam passo; tertio, solum Deum tanquam personam offensam posse remittere hanc injuriam, et hoc esse solius Dei proprium. Ex his ergo, et aliis proprietatibus et effectibus peccati, ad Deum comparati, colligimus proprie et vere habere rationem offensionis et injuriæ respectu Dei.

53. *Ostenditur ratione.*—Tandem hoc possumus ratione propria ostendere. Et imprimis de illis peccatis quæ directe in contumeliam et inhonorationem Dei tendunt, non video quomodo negari possit quin propriam malitiam injuriæ, et offensionis in Deum habeant. Quia non minus est Deus sua famæ et honoris dominus, quam homo; si ergo fit injuria homini infamando vel inhonorando directe illum, quomodo non fit Deo? Item, si quis non solum violet legem principis, sed etiam verbis contumeliosis illam contemnat, peculiarem injuriam contra illum committere censetur, et maxime si quis id faciat in conspectu ejus; ergo saltem qui hoc modo peccant contra legem Dei, singularem injuriam illi faciunt; ergo etiam qui illum blasphemant, vel qui illius bonitati detrahunt, aut alio modo illum infamant, falsa de illo predicando, ut quod sit crudelis, quod homines ad peccatum compellat, quod debitam rerum providentiam non habeat, et similia. Item, qui honorem regium vellet alteri communicare, reus esset majestatis humanæ, et propriam injuriæ regi faceret; ergo qui alium, præter verum Deum, ut Deum colit, propriam injuriam contra justitiam in Deum committit; ergo in his peccatis non videtur posse negari propria ratio injuriæ divinæ. Hinc vero ulterius colligimus Deum, absolute loquendo, non esse incapacem propriæ offensæ, et injuriæ quæ sibi possit a libera creatura fieri, nam si esset incapax injuriæ, per nulla peccata irrogari ei posset. Seclusa autem incapacitate ex parte

Dei, in omnibus aliis conditionibus, quæ ad rationem propriæ offensæ et injuriæ postulari possunt, sufficiens ratio et fundamentum in quolibet mortali peccato invenitur.

54. *Animadvertisendum ad veritatem corollariorum ostendendam.*—Quod ut breviter declararem, advero Deum non solum esse hominum gubernatorem et legislatorem, sed etiam verum Dominum, quia pro suo arbitrio potest sine injustitia disponere de homine, et de omnibus rebus ejus prout voluerit, multo magis quam possit figulus de luto fingere quod voluerit, ut tradit Paulus ad Rom. 9. Hoc enim dominium convenit Deo quatenus est factor et creator omnium, et ideo non solum dicitur Rex regum, sed etiam dominus dominantium, Apoc. 29; et apud Isai. 43 saepè repetit: *Ego Dominus, et non est alius; ego Dominus, et non est alter; ego Dominus, faciens omnia hæc.* Et nihil frequentius in Scriptura invenitur. Unde fit ut e contrario homo teneatur Deo obedire, non tantum ut subditus, sed etiam ut vere servus, cuius omnes actiones et opera sub vero dominio et potestate sui domini existunt. Et ideo in lege veteri Deus, laturus legem, præmittit frequenter hæc vel similia verba: *Ego sum Dominus Deus tuus, Exod. 20; Audi, Israel, Dominus Deus noster Deus unus est, Deut. 6; et Levit. 18 et seq.*, non solum præmittit Deus illa verba: *Ego sum Dominus Deus vester, sed etiam post singula fere præcepta repetit: Ego Dominus.* Hinc etiam Paulus, ad Ephes. 5, jubet servis, *ut obedient dominis suis sicut Christo;* et iterum: *Cum bona voluntate servientes sicut Dominus;* et ad Coloss. 3: *Quodcumque fecitis, ex animo operamini sicut Domino.* In quibus verbis supponit Paulus, magis obligari hominem ad serviendum Deo, ut vero domino, quam servi obligentur carnalibus dominis. Ideo enim proponit servitutem Dei, ut exemplar imitandum per servitutem humanam. Unde etiam de Deo singulariter dicitur: *Dominum Deum tuum adorabis, et illi soli servies, utique tanquam supremo et vero Dominum, nam (teste Isidor., lib. 1 Different., seu de Propriet. Serm., num. 517): Servire dicimus tantum dominis, inseruire autem cuiusque præceptis.*

55. *Jure servitutis opera nostra Deo debita.*—Unde etiam Christus Dominus, Luc. 47, ut ostendat Deo jure servitutis deberi opera nostra: *Cum feceritis (inquit) omnia quæ præcepta sunt vobis, dicite: Servi inutiles sumus, quia nihil possumus facere quod Deo non de-*

beamus, magisque fit sub dominio ejus, quam nostro. Unde Cyrus apud D. Thomam ibi in Caten.: *Prius (inquit) docet Dominus quod jus potestatis Dominicæ, quasi debitam subjectiōnem, requirit a famulis; et infra subjungit: Considera quod qui apud nos dominantur, non referunt gratias cum aliqui subditorum statuta sibi prosequuntur obsequia, sed ex benevolentia sæpius suorum provocantes affectum, majorē eis appetitum serendi aggernerant. Sic et Deus petit a nobis famulatum jure servitutis, verum quia clemens et bonus est, honorem laborantibus pollicetur.* Et Ambrosius ibi inde colligit: *Agnosce te esse servum omnibus obsequiis obsequeratum.* Idem late ibi Theophylactus, et alii. Et hanc servitutem agnoscebat David, Psal. 115 dicens: *Ego servus tuus, et filius ancillæ tuæ;* ubi Augustinus: *Filius est ancillæ, secundum quod omnis creatura subdita Creatori est et verissimo Domino verissimum debet famulatum, quem cum exhibet, libera est, hanc accipiens a Domino gratiam, ut ei non necessitate, sed voluntate deserviat;* quibus verbis docet hominem servum esse Dei, tam sub proprio dominio, et potestate ejus existentem, ac cætera omnes inferiores creaturæ existunt, licet non necessitate naturæ, ut illæ, sed liberæ debeat famulari. Quod optime prosequitur in id Psalm. 122: *Sicut oculi servorum, in manibus dominorum suorum, etc., et concion. 26 in id Psalm. 118: Servus tuus sum ego, etc.*: *Neque enim (ait) bene mihi cessit, quando esse volui liber meus, non servus tuus.* Agnosceré ergo debemus et confiteri in nobis hanc propriam servitutem, dicentem respectum ad veram et propriam potestatem dominativam, ob quam non solum titulo, seu dominio, quo vocant, jurisdictionis, et subjectiōnis quasi politice, sed etiam titulo veri ac supremo legislatori (quod magis ad inobedientiam pertinet), sed etiam abutuntur re propria Dei contra voluntatem supremi domini, et contra beneplacitum ejus, quod pertinet ad injustitiam, nam acceptio, vel usus rei alienæ invito domino injustitia est. Secundo, *servus, qui cognoscit voluntatem domini sui, et non fecit secundum voluntatem ejus, vaporabit multis,* ex Christi sententia, Luc. 12. Quam sententiam protulit Christus contra omnes peccatores, qui non secundum Dei voluntatem, sed contra illam vivunt; ergo ita peccant, sicut delinquit servus qui non facit secundum voluntatem domini, quam cognovit; nisi contingat materiam legis esse materiam justitiæ, quod est accidentarium, nam tunc obligatio justitiæ erit respectu ejus ad quem

Vide disput. de Justitia Dei, sect. 2, a num. 9.—Concluditur peccatum esse propriam injustitiam et injuriam in Deum.—Ex quo tandem rationem concludimus. Nam ex dicto principio sequitur homines, peccando, propriam injustitiam et offensionem in Deum committere, quia non tantum illi non parent, ut supremo legislatori (quod magis ad inobedientiam pertinet), sed etiam abutuntur re propria Dei contra voluntatem supremi domini, et contra beneplacitum ejus, quod pertinet ad injustitiam, nam acceptio, vel usus rei alienæ invito domino injustitia est. Secundo, *servus, qui cognoscit voluntatem domini sui, et non fecit secundum voluntatem ejus, vaporabit multis,* ex Christi sententia, Luc. 12. Quam sententiam protulit Christus contra omnes peccatores, qui non secundum Dei voluntatem, sed contra illam vivunt; ergo ita peccant, sicut delinquit servus qui non facit secundum voluntatem domini, quam cognovit; at servus non obediens domino, per potestatem dominativam præcipienti, contra justitiæ peccat, quia negat domino jus justitiæ,

quod illi debet; ergo similiter homo in omni peccato mortali contra justitiam peccat.

58. Tertio, omnia peccata mortalia cedunt in contemptum Dei, et honorem illi plus quam ex justitia debitum laedunt; ergo continent veram injuriam Dei. Antecedens sumi potest ex illo Malachiae primo: *Filius honorat patrem, et servus dominum suum; si ergo pater ego sum, ubi est honor meus, et si dominus ego sum, ubi est timor meus?* dicit Dominus exercituum. His enim verbis reprehenduntur peccatores, qui nee ex amore Deum honorant ut patrem, nec saltem ex timore illum reverentur ut dominum, sed illum potius peccando contemnunt, ut ibi notant Hieronymus, et Cyrilus, qui adjungit illud Isai. primo: *Filios genui, et exaltavi, ipsi autem spreverunt me,* utique leges meas transgrediendo. Ergo peccatum est injuriosum Deo, quatenus illum privat honore et jure suo, ut supra etiam ex Anselmo retuli. Et ex re ipsa declaratur; nam imprimis qui mortaliter peccat, quantum in se est, privat Deum honore ultimi finis, dum suum ultimum finem in creatura constituit, qui est quidam Dei contemptus, juxta illud Augustini, 14 de Civitate: *Amor sui, usque ad contemptum Dei, adficit civitatem Babylonis.* Et in Scriptura peccatores dicuntur Deum contemnere; unde est illud, primo Regum secundo: *Qui contemnunt me, erunt ignobiles;* et Jer. 33: *Propitius ero in cunctis iniquitatibus eorum, in quibus spreverunt me.* Deinde qui peccat, non vult Deum ut dominum recognoscere, dum servitutem debitam illi denegat, juxta illud Jeremiæ secundo: *A seculo fregisti jugum meum, rupisti vincula mea, et dixisti: Non seriam.* Denique qui peccat, legem Dei transgreditur in oculis ejus; at vero etiam inter homines, licet transgredi præceptum superioris in ejus absentia non sit semper specialis injurya contra reverentiam superiori debitam, tamen si id fiat ipso vidente et presente, non fit sine speciali injurya et contemptu ejus, ut etiam Vasquez fatetur, dicta disputat. secunda, 3 p., num. 21. Ergo multo magis peccata pecuniali modo sunt contra honorem divinum, quia contra voluntatem ejus in conspectu ejus committuntur. Unde David, ad sui criminis plenam confessionem, postquam dixit: *Tibi soli peccari, addidit: Et malum coram te feci,* quia hæc circumstantia divinam offenditionem quodam modo complet. Unde multi priorem partem per hanc posteriorem exponunt, ut idem sit peccare Deo, quod coram Deo, ut

tradit Ribera Jonæ 3, in principio, quia videbit, ex eo quod peccatum fit coram Deo, illi valde injuriosum fit. Non potest igitur negari quin peccatum mortale multis titulis sit propria injurya et offendit Dei.

59. *Respondet argumentis pro prima opinioni adductis, num. 3.* — Neque obstant motiva contraria sententia. Ad primum enim, quod nostris peccatis non laedatur Deus, nec damnum patiatur, imprimis dicimus non esse de intrinseca ratione injustitiae vel injuryæ, quod alter patiatur damnum, vel detrimentum in bonis suis, sed satis esse quod suo jure, quod ex proprio dominio sibi competit, privetur. Nam jus est adæquatum objectum justitiae. Deinde dicimus, licet Deus laedi non possit in bonis suis internis, posse laedi in externis, ut sunt fama, honor, et reverentia Deo debita. Hæc enim bona, licet non afferant Deo propriam utilitatem, aut commoditatem, nihilominus illi placent, et vult habere illa tanquam sibi debita, et majestati sua consentanea. Possunt autem diminui per pravas hominum voluntates, ut per se constat, neque hoc est contra Dei potentiam, quia id non fit sine voluntate ejus, saltem permitten, neque est contra immutabilitatem ejus, quia hæc bona extrinseca ipsi non inhaerent, et ideo sive augeantur, sive minuantur, ipse non mutatur, licet illi placeat cum exhibentur, et displiceat si illis privetur; utrumque tamen fit per mutationem hominum sine mutatione Dei, quia illi sunt actus liberi in Deo, qui solum respectum rationis Deo ipsi addunt. Hæc igitur qualiscumque ratio boni extrinseci, ad quod Deus jus habet, et quod illi placet, est sufficiens materia obligationis justitiae ex parte hominis, et consequenter in actionibus oppositis est sufficiens materia injustitiae. Sicut ex promissione facta Deo nulla utilitas ei accrescit, cadit autem in honorem ejus ut impleatur, et ideo illi placet promissionis redditio, quod satis est, ut in suo ordine ex justitia debeatur.

60. *Secundum solvitur.* — *Satisfit illationibus supra positis, num. 47.* — Ad secundum, respondet falsum esse antecedens, in quo sumitur inter nos et Deum non posse intercedere justitiam; contrarium enim ostendimus in aliis locis, præsertim opuscul. seu disp. de illa re. Et infra, lib. 12, tractando de merito, aliquid de justitia Dei nobiscum addendum erit. Nunc vero de justitia nostra ad Deum tractamus, quæ posset consistere, etiamsi non daretur justitia ex parte Dei ad

nos. Quia posset homo habere obligationem justitiae ad Deum, etiamsi in Deo non esset obligatio justitiae ad hominem. Non est enim necessarium ut haec obligatio sit reciproca, cum Deus et homo sint diversorum ordinum. Sicut enim homo tenetur colere Deum, et Deus non debet nec potest colere hominem, ita potest homo ex justitia obligari ad eum honorandum, etiamsi Deus nullo modo posset obligari homini. Denique justitia hominis ad Deum non supponit promissionem necessario, sed ex natura rei, quod multas actiones, nascitur, quod non ita est de obligatione Dei ad hominem, ut dicto libro 12 videbimus. Et ideo, quicquid sit de propria justitia Dei ad homines, in praesenti sufficit justitia hominis ad Deum, cuius est optime capax, quia simpliciter est persona distincta a Deo, in quam Deus habet peculiare ac proprium dominium, ac subinde rigorosum jus, quod homo pro sua libertate violare potest, et ad illud servandum obligari, ex rigorosa et perfectissima obligatione ad alterum, quam nunc justitia obligacionem appellamus. An vero haec justitia habeat omnes alias conditiones humanæ justitiae, et quomodo ab illa differat, parum nunc refert, et in illo opusculo satis est disputatum. Ad illationes vero quas illa sententia inferebat, nihil respondere oportet; nam ex dictis constat, omnia illa quæ inferuntur falsa esse, sicut ex falso principio inferuntur, quo destructo, illæ etiam cessant, cum aliæ probations non addantur, quibus satisfacere necesse sit.

61. *Tertio dissolvitur.* — *Dubium.* — *Opinio prima.* — *Secunda.* — *Resolutio dubii.* — Ad tertium, de dupli malitia in omni peccato inventa, communis responsio est, peccata mortalia, præter malitiam specificam, in qua differunt, habere malitiam aversionis a Deo, in qua convenient, et sub hac malitia aversionis comprehendendi vel odium Dei virtuale, quod includit omne tale peccatum, quatenus est charitati contrarium, vel inobedientia materialis, quam involvit, quatenus est contra præceptum Dei, vel injurya, quam continet, quatenus est contra dominium et honorem ei debitum. An vero hæc malitia dicenda sit contineri ibi formaliter tanquam species ultima malitiae alteri condistica, vel tanquam generalis quedam ratio malitiae, a Doctoribus controvertitur. Nam quidam dicunt esse ibi solum materialiter, ut de inobedientia dicunt divus Thomas 1: 2, quæst. 103, artic. 1, ad primum; alii esse per modum generis, ut Ri-

chardus, in 4, dist. 14, art. 1, quæst. 1; alii esse per modum propriæ, ac formalis malitiae specificæ in suo esse, licet generaliter comitans omne mortale peccatum. Quia rationes factæ videntur probare, et esse ibi formaliter, et habere speciale deformitatem divino juri contrarium, et inde habentem distinctionem a malitia conversionis. Et certe hactenus probatum non est cur hoc absurdum vel inconveniens videatur, cum saepe contingat idem peccatum includere duas malitias specie distinctas, ut adulterium, intemperantiam et injuryam, blasphemia hereticalis infidelitatem et irreligiositatem, et sic de aliis. Sed punctum hoc ad præsentem disputationem non multum refert, quia, licet illa malitia dicatur esse per modum generis, nihilominus esse potest vera injurya, et habens in suo genere propriam infinitatem, ideoque de distinctione illarum malitiarum in materia de peccatis tractandum est.

62. *Impugnat Vasquez secundum principium, de quo supra, num. 46.* — *Prima impugnatio.* — *Secunda.* — Secundo, impugnat dictus auctor alterum principium, in quo ratio fundatur, et consequenter illationem ejus. Nam, licet supponatur peccatum esse propriam injuryam Dei, non inde sequitur illam injuryam esse adeo magnam, ut per contritionem elicitam ex auxilio gratiae ad æqualitatem compensari non possit. Primo quidem, quia non est in universum verum, quod in illo secundo principio sumitur, injuryam crescere ex magnitudine, seu excellentia personæ offendæ; furtum enim contra regem commissum non est gravius ex illa circumstantia, si alias ejusdem materiæ sit. Secundo, quia, etiamsi ex eo capite crescat injurya, non sequitur injuryam personæ infinitæ esse infinitam, nisi secundum quid, et objective. At hoc modo etiam est infinita satisfactio, quæ Deo per amorem offertur, quia amor Dei etiam est objective infinitus. Quod si dicatur valorem satisfactionis crescere ex dignitate personæ satisfaciens, ut in illo secundo principio dicitur, contra hoc tandem objicitur, quia vel intelligitur, ex solo illo capite crescere valorem satisfactionis; vel tantum cæteris paribus. Primum falsum est; secundum autem non enervat rationem nostram; ergo.

63. *Dilemma confirmat impugnationem.* — Probatur minor quoad priorem partem, quia in injuryis que consistunt in damno illato in aliquo genere bonorum, et per resitutionem resarcuntur, potest fieri satisfactio æqualis,